

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 19 januari 1921 kl. 4 e. m.

Konstitutionsutskottets memorial, med uppgift å vilande förslag till ändringar i grundlagarna.

Närvarande: Herrar Larsson i Västerås, Clason, Klefbeck, Hellberg, Johansson i Kälkebo, Strömberg, Ljunggren, Reuterskiöld, Lyberg, Norling, von Hofsten, Magnusson i Tumhult, Jansson i Edsbäcken, Hallén, af Ekenstam, Hedlund i Östersund, Sävström, Leander, Nilsson i Antnäs och Hansson i Gårda.

Till grundlagsenlig behandling får utskottet härmed för riksdagen anmäla under sistförflutna treårsperiod jämlikt § 64 riksdagsordningen såsom vilande antagna förslag till ändringar i rikets grundlagar.

Förslag

till ändringar i grundlagarna, hänskjutna till grundlagsenlig behandling vid nu pågående riksdag:

Från lagtima riksdagen år 1919:

1) angående ändrad lydelse av § 17 mom. 1 riksdagsordningen.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

§ 17.

1. Val till riksdagsmän i andra kammaren verkställas under september månad året näst före början av de fyra år, för vilka valen gälla.

§ 17.

1. Val till riksdagsmän i andra kammaren verkställas året näst före början av de fyra år, för vilka valen gälla, å den dag, under september månad, som i vallagen sägs.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 22.

Första kammarens protokoll den 30 april.

Andra kammarens protokoll den 30 april.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 5 saml. 2 häft. (Nr 4.)

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

2) angående ändrad lydelse av §§ 12, 54 och 105 regeringsformen, §§ 38, 50, 55, 56 och 74 riksdagsordningen samt § 2 mom. 4 tryckfrihetsförordningen.

Regeringsformen.

§ 12.

Konungen äger att i avhandlingar och förbund med främmande makter ingå, sedan statsrådet däröver blivit hört.

§ 12.

Konungen äger ingå överenskommelse med främmande makt, sedan statsrådet däröver blivit hört. Sådan överenskommelse skall, där den angår fråga, som riksdagen enligt denna regeringsform äger allena eller med Konungen avgöra, eller, utan att angå sådan fråga, är av större vikt, framläggas för riksdagen till godkännande; och skall i överenskommelsen intagas förbehåll, varigenom dess giltighet göres beroende av riksdagens bifall.

Skulle i något fall rikets intresse kräva, att överenskommelse, som är av större vikt men ej angår fråga, som riksdagen äger avgöra, varder avslutad utan riksdagens godkännande, må det ske, dock att i sådant fall den i 54 § omförmälda utrikesnämnd på sätt där stadgas erhåller tillfälle att yttra sig, innan överenskommelsen ingås.

§ 54.

Äskar Konungen av riksdagen särskilda deputerade, att med Honom överlägga om ärenden, dem Han prövar böra hemliga hållas, utväljas dessa deputerade av kamrarna; dock äge dessa deputerade icke makt att fatta beslut, utan endast att till Konungen avgiva yttranden,

§ 54.

Vid varje riksdag skola kamrarna utse en nämnd av sexton ledamöter att med Konungen rådpläga om ärenden, som angå rikets förhållande till främmande makter. Rådplägnung med denna utrikesnämnd bör i alla utrikesärenden av större vikt äga rum före avgörandet. Då

(Nuvärande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

över de mål, Konungen dem meddelar. De deputerade avlägga tysthetsed, där Konungen så fordrar.

ärende förekommer till behandling, skola alla tillgängliga handlingar och upplysningar meddelas. De beslut Konungen fattar i ärenden, som varit föremål för rådplägnings med nämnden, varde delgivna dess ledamöter senast vid nästa sammanträde.

Ministern för utrikes ärendena skall i början av varje riksdag och sedermera så ofta omständigheterna det föranleda lämna nämnden en framställning av de allmänna utrikespolitiska förhållanden, som kunna för riket erhålla betydelse.

Nämndens ledamöter böra visa största varsamhet i avseende å meddelanden till andra om vad vid nämndens sammanträden förekommit. I fall, då Konungen eller den som i hans frånvaro leder förhandlingarna prövar ovillkorlig tystnadsplikt vara av nöden, vare ledamöterna därtill förbundna. Ledamot skall första gången han deltagit i sammanträde avgiva försäkran om tystnadspliktens iakttagande.

§ 105.

Lagtima riksdags konstitutionsutskott äge att äska de protokoll, som uti statsrådet blivit förda, dock att sådant särskilt protokoll, varom i 9 § förmäles, och protokoll i kommandomål må kunna fordras endast i det, som rör allmänt kända och av utskottet uppgivna händelser.

§ 105.

Lagtima riksdags konstitutionsutskott åligger att äska de protokoll, som uti statsrådet blivit förda. Sådant särskilt protokoll som i 9 § sägs må dock äskas allenast i vad angår visst av utskottet uppgivet mål. Sker det, pröve Konungen, huruvida, med hänsyn till rikets säkerhet eller andra av förhållandet till främmande makt betingade, synnerligen viktiga

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

skäl, hinder möter för protokollets överlämnande till utskottet. Ej må protokollet vägras, utan att utrikesnämnden erhållit tillfälle att yttra sig i ämnet.

Protokoll i kommandomål må kunna fordras endast i det som rör allmänt kända och av utskottet uppgivna händelser.

Riksdagsordningen.

§ 38.

1. Konstitutionsutskottet — —
— omförmälda stadga.

2. Utskottet skall vidare meddela utlåtanden och avgiva förslag i anledning av dit hänvisade frågor angående stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av lagar och författningar rörande statsrådets ansvarighet, om statsdepartementen, om förvärvande och förlust av medborgarrätt, om rikets vapen och flagga och om allmänt kyrkomöte *så ock av kommunallagarna.*

3. Utskottet åligger ock att äska de i statsrådet förda protokoll, dock att sådant särskilt protokoll, varom i 9 § regeringsformen förmåles, och protokoll i kommandomål kunna fordras endast i vad som rör allmänt kända och av utskottet uppgivna händelser. Om utskottets rätt och plikt att, efter granskning av dessa protokoll, hos riksdagen an-

§ 38.

1. Konstitutionsutskottet — —
— omförmälda stadga.

2. Utskottet skall vidare meddela utlåtanden och avgiva förslag i anledning av dit hänvisade frågor, *som angå antingen* stiftande, ändring, förklaring eller upphävande *av kommunallagarna samt* av lagar och författningar om statsrådets ansvarighet, om statsdepartementen, om förvärvande och förlust av medborgarrätt, om rikets vapen och flagga och om allmänt kyrkomöte, *eller ock överenskommer med främmande makter i ämnen, som ej tillhöra annat utskotts behandling.*

3. Utskottet åligger ock att äska de i statsrådet förda protokoll; *dock gälle vad i 105 § regeringsformen finnes om vissa protokoll särskilt föreskrivet.* Om utskottets rätt och plikt att, efter granskning av *protokollen*, hos riksdagen anmäla de anmärkningar, vartill denna granskning funnits föranleda, eller eljest vidtaga den med anledning av gjord

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

måla de anmärkningar, vartill denna granskning funnits föranleda, eller eljest vidtaga den med anledning av gjord anmärkning erforderliga åtgärd, så ock att, när av riksdagsman eller av annat utskott än konstitutionsutskottet fråga blivit väckt, att statsrådet eller någon dess ledamot eller föredragande sitt ämbete på obehörigt sätt utövat, däröver, före frågans avgörande av riksdagen, avgiva yttrande, därom är i regeringsformen stadgat.

4. Utskottet tillkommer — —
— vägrar proposition.

§ 50.

Äskar Konungen av riksdagen särskilda deputerade att med Honom överlägga om ärenden, dem Han prövar böra hemliga hållas, utväljas därtill tolv ledamöter, därav vardera kammaren inom sig utser sex på sätt om val till utskott är stadgat. Dessa deputerade äga dock ej makt att fatta beslut, utan endast att till Konungen avgiva yttranden över de mål, Konungen dem meddelar. Sekreterare och övriga tjänstemän hos dessa deputerade förordnas av Konungen.

anmärkning erforderliga åtgärd, så ock att, när av riksdagsman eller av annat utskott än konstitutionsutskottet fråga blivit väckt, att statsrådet eller någon dess ledamot eller föredragande sitt ämbete på obehörigt sätt utövat, däröver, före frågans avgörande av riksdagen, avgiva yttrande, därom är i regeringsformen stadgat.

4. Utskottet tillkommer — —
— vägrar proposition.

§ 50.

Den i 54 § regeringsformen omförmälda utrikesnämnd skall bestå av åtta ledamöter från vardera kammaren. De skola inom sex dagar efter riksdagens öppnande väljas på sätt om val till utskott är stadgat. Sedan valet ägt rum, skall vardera kammaren i samma ordning utse åtta suppleanter. Ledamot utövar sin befattning till dess nytt val förrättas vid nästa riksdag, dock att ledamot, som avgår ur riksdagen innan den tid, för vilken han blivit vald till riksdagsman, tilländatupit, eller som utnämnes till statsråd, ej vidare skall anses tillhöra nämnden. Förordnar Konungen om nya val till båda kamrarna eller den ena av dem, behålle utan hinder därav nämndens ledamöter sina befattningar.

Suppleant må ej inträda såsom

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

ledamot i annat fall än då ledighet i nämnden inträffat. Beträffande den ordning, som vid inträde skall iakttagas mellan suppleanterna, gälla enahanda bestämmelser som i fråga om suppleants inträde i utskott. Ej må den, som är suppleant, övervara nämndens sammanträden.

Konungen sammankallar nämnden så ofta ärendena det fordra och leder nämndens förhandlingar, när han är tillstädes. I Konungens frånvaro föres ordet av statsministern eller om han ej är närvarande, av ministern för utrikes ärendena. Andra statsrådsledamöter, så ock särskilde sakkunnige må av Konungen tillkallas. Sekreterare hos nämnden förordnar Konungen.

Skulle minst sex av nämndens ledamöter hos ministern för utrikes ärendena göra framställning om rådsläpning i viss uppgiven fråga, varder nämnden sammankallad.

Ledamot av nämnden åtnjute ej någon ersättning under den tid riksdagen är samlad. För inställelse vid sammanträde, då riksdagen ej är samlad, utgår ersättning enligt de i 12 och 23 §§ bestämda grunder.

§ 55.

Motion i ämne, som tillhör ständigt utskotts behandling, må av riksdagsman i den kammare, han tillhör, göras inom tio dagar från riksdags öppnande, dock att motion i grundlagsfråga må väckas inom

§ 55.

Motion i ämne, som tillhör ständigt utskotts behandling, må av riksdagsman i den kammare, han tillhör, göras inom tio dagar från riksdags öppnande, dock att motion i grundlagsfråga må väckas inom

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

fyrtio dagar från öppnandet och motion, som föranledes av kungl. proposition, vilken efter öppnandet till riksdagen avlätits, sist vid det sammanträde, som infaller näst efter tio dagar från propositionens avlämnande i kammare. I sistnämnda fall äge likväl kammare, därest den med hänsyn till infallande helg eller ärendets synnerliga omfattning finner sådant nödigt, medgiva utsträckning av motionstiden, dock längst till det sammanträde, som infaller näst efter tjugu dagar från propositionens avlämnande, och må fråga härom ej väckas senare än vid sammanträdet näst efter det, då propositionen avläts.

Motion i ämne, som tillhör tillfälligt utskotts behandling, må väckas inom tjugu dagar efter riksdags öppnande, kammare obetaget att för särskilt fall medgiva, att sådan motion även senare må väckas.

I frågor, som röra någondera kammaren enskilt, samt i frågor, som av redan inom någondera kammaren fattat beslut eller annan under riksdagen inträffad händelse omedelbarligen föranledas, må motion framställas, så länge riksdagen är samlad.

Motion bör alltid skriftligen till protokollet avlämnas. Ej må i en skrift flera mål av olika beskaffenhet sammanföras.

fyrtio dagar från öppnandet och motion, som föranledes av kungl. proposition, vilken efter öppnandet till riksdagen avlätits, sist vid det sammanträde, som infaller näst efter tio dagar från propositionens avlämnande i kammare. I sistnämnda fall äge likväl kammare, därest den med hänsyn till infallande helg eller ärendets synnerliga omfattning finner sådant nödigt, medgiva utsträckning av motionstiden, dock längst till det sammanträde, som infaller näst efter tjugu dagar från propositionens avlämnande, och må fråga härom ej väckas senare än vid sammanträdet näst efter det, då propositionen avläts.

Motion i ämne, som tillhör tillfälligt utskotts behandling, må väckas inom tjugu dagar efter riksdags öppnande, kammare obetaget att för särskilt fall medgiva, att sådan motion även senare må väckas.

I frågor, som röra någondera kammaren enskilt, samt i frågor, som av redan inom någondera kammaren fattat beslut eller annan under riksdagen inträffad händelse omedelbarligen föranledas, må motion framställas, så länge riksdagen är samlad.

Motion bör alltid skriftligen till protokollet avlämnas. Ej må i en skrift flera mål av olika beskaffenhet sammanföras.

Konungens propositioner, så ock motioner i ämnen, som tillhöra stän-

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

dig utskotts behandling, kunna icke till avgörande i kammare företagas, innan utskott däröver avgivit yttrande. Angår motion annat ämne, och rör det ej kammaren enskilt, kan motionen ej utan remiss till utskott bifallas. Frågor, som röra någondera kammaren enskilt, må genast avgöras.

§ 56.

Konungens propositioner, så ock motioner i ämnen, som tillhöra ständigt utskotts behandling, kunna icke till avgörande i kammare företagas, innan utskott däröver avgivit yttrande. Angår motion annat ämne, och rör det ej kammaren enskilt, kan motionen ej utan remiss till utskott bifallas. Frågor, som röra någondera kammaren enskilt, må genast avgöras.

§ 56.

Prövar Konungen lämpligt att i fråga, som angår rikets förhållande till främmande makt, eller i annat ärende av större allmänt intresse meddelande muntligen göres till riksdagen, tillkommer det statsrådsledamot, som Konungen därtill förordnar, att i vardera kammaren framföra meddelandet. Ej vare ledamot av kammaren förmenat att yttra sig över vad sålunda meddelats.

Konungen äger bestämma att i fall, som här avses, kamrarnas sammanträden skola hållas inom lyckta dörrar.

§ 74.

Riksdagens nämnder och valmän utse själva inom sig ordförande.

§ 74.

Riksdagens valmän och nämnder, med undantag av utrikesnämnden, utse själva inom sig ordförande.

Tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

— — — — —
4:o. I grund av — — som helst.
Vid föregående tillåtelse — —
— — iakttagas:
Att protokoll, hållna hos Konun-

§ 2.

— — — — —
4:o. I grund av — — som helst.
Vid föregående tillåtelse — —
— — iakttagas:
Att protokoll, hållna hos Konun-

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

gen i ministeriella ärenden och kommandomål, eller statsrådets protokoll och handlingar, eller riksständens, eller hemliga utskottets eller konstitutionsutskottets, rörande statsrådet, eller banko- och riksgäldsverkens, eller banko- och statsutskottens, eller revisorers över banko- och riksgäldsverken, rörande samma verks hemliga ärenden, icke kunna före femtio år efter protokollets eller handlingens datum till tryckning fordras, eller, utan vederbörandes tillstånd, utbeholdas. Utgivnas sådana handlingar — — — icke uppenbara.

gen i ministeriella ärenden och kommandomål, eller statsrådets protokoll och handlingar, eller riksständens, eller *utrikesnämndens*, eller konstitutionsutskottets, rörande statsrådet, eller banko- och riksgäldsverkens, eller banko- och statsutskottens, eller revisorers över banko- och riksgäldsverken, rörande samma verks hemliga ärenden, icke kunna före femtio år efter protokollets eller handlingens datum till tryckning fordras, eller, utan vederbörandes tillstånd, utbeholdas. Utgivnas sådana handlingar — — — icke uppenbara.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 34.
Första kammarens protokoll den 4 juni.
Andra kammarens protokoll den 4 juni.

3 a) angående ändrad lydelse av §§ 15 och 106 regeringsformen samt § 38 mom. 2 riksdagsordningen.

Regeringsformen.

§ 15.

Kommandomål, varmed förstås sådana, som Konungen, i egenskap av högste befälhavare över krigsmakten till lands och sjöss, omedelbarligen besörjer, må Konungen, då han själv förer riksstyrelsen, avgöra i närvaro av chefen för det departement, dit ärendet hör. Honom åligger, vid ansvar, att, då dessa mål beredas, sin mening yttra över de företag Konungen besluter, samt att, då hans mening icke med Konun-

§ 15.

Kommandomål, varmed förstås sådana, som Konungen, i egenskap av högste befälhavare över krigsmakten till lands och sjöss, omedelbarligen besörjer, må Konungen, då han själv förer riksstyrelsen, avgöra i närvaro av chefen för det departement, dit ärendet hör. Honom åligger, vid ansvar, att, då dessa mål beredas, sin mening yttra över de företag Konungen besluter, samt att, då hans mening icke med Konun-

(Nuvarande lydelse:)

gens beslut överensstämmer, föra sina yttrade betänkligheter och råd till ett protokoll, vars riktighet Konungen medelst Sin höga påskrift besanne. Finner nämnde ämbetsman dessa företag vara av en vådlig riktning eller omfattning, eller grundade på ovissa eller otillräckliga medel att dem utföra, tillstyrke han jämväl, att Konungen ville kalla, till ett krigsråd däröver, tvenne eller flere av de närvarande högre militära ämbetsmän; Konungen dock obehaget, att å denna tillstyrkan och, där den bifalles, å krigsrådets till protokoll anförda tankar göra det avseende, Honom gott synes.

§ 106.

Finner utskottet av dessa protokoll, att någon statsrådets ledamot, eller någon för tillfället förordnad föredragande, *eller den ämbetsman, som i kommandomål Konungen råd givit*, uppenbarligen handlat emot rikets grundlag eller allmän lag, eller tillstyrkt någon överträdelse därav, eller underlåtit att göra föreställningar emot sådan överträdelse, eller den vållat och befrämjat genom uppsåtligt fördöljande av någon upplysning, eller att den föredragande underlåtit att, i de fall, som 38 § av denna regeringsform förutsätter, sin kontrasignation å ett Konungens beslut vägra, då skall konstitutionsutskottet ställa en sådan under tilltal av justitieombudsmannen inför

(Föreslagen lydelse:)

gens beslut överensstämmer, föra sina yttrade betänkligheter och råd till ett protokoll, vars riktighet Konungen medelst Sin höga påskrift besanne.

Genom en av Konungen och riksdagen gemensamt stiftad lag bestämmes, vilka regeringsärenden må handläggas såsom kommandomål.

§ 106.

Finner utskottet av dessa protokoll, att någon statsrådets ledamot, eller någon för tillfället förordnad föredragande, uppenbarligen handlat emot rikets grundlag eller allmän lag, eller tillstyrkt någon överträdelse därav, eller underlåtit att göra föreställningar emot sådan överträdelse, eller den vållat och befrämjat genom uppsåtligt fördöljande av någon upplysning, eller att den föredragande underlåtit att, i de fall, som 38 § av denna regeringsform förutsätter, sin kontrasignation å ett Konungens beslut vägra, då skall konstitutionsutskottet ställa en sådan under tilltal av justitieombudsmannen inför riksrätten, och gånge härmed som i 101 och 102 §§ om till-

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

riksrätten, och gånge härmed som i 101 och 102 §§ om tilltal emot regeringsrätten föreskrives. Då statsrådets ledamöter *eller Konungens rådgivare i kommandomål* finnas hava, på sätt ovanberört är, gjort sig till ansvar skyldige, döme dem riks-rätten efter allmän lag och den särskilda författning, som till bestämmande av sådant ansvar utav Konungen och riksdagen fastställd varder.

tal emot regeringsrätten föreskrives. Då statsrådets ledamöter finnas hava, på sätt ovanberört är, gjort sig till ansvar skyldige, döme dem riks-rätten efter allmän lag och den särskilda författning, som till bestämmande av sådant ansvar utav Konungen och riksdagen fastställd varder.

Riksdagsordningen.

§ 38.

2. Utskottet skall vidare meddela utlåtanden och avgiva förslag i anledning av dit hänvisade frågor angående stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av lagar och författningar rörande statsrådets ansvarighet, om statsdepartementen, om förvärvande och förlust av medborgarrätt, om rikets vapen och flagga och om allmänt kyrkomöte så ock av kommunallagarna.

§ 38.

2. Utskottet skall vidare meddela utlåtanden och avgiva förslag i anledning av dit hänvisade frågor angående stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av lagar och författningar rörande statsrådets ansvarighet, om statsdepartementen, *om kommandomål*, om förvärvande och förlust av medborgarrätt, om rikets vapen och flagga och om allmänt kyrkomöte så ock av kommunallagarna.

I samband med att 1919 års lagtima riksdag beslöt att såsom vilande antaga de grundlagsändringsförslag, som härövan under punkterna 2 och 3 a) upptagits, beslöt riksdagen jämväl att såsom vilande antaga följande samarbetning av de i dessa förslag framställda olika lydelse av § 38 mom. 2 riksdagsordningen.

3 b) angående ändrad lydelse av § 38 mom. 2 riksdagsordningen.

§ 38.

2. Utskottet skall vidare meddela utlåtanden och avgiva förslag

§ 38.

2. Utskottet skall vidare meddela utlåtanden och avgiva förslag

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

i anledning av dit hänvisade frågor angående stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av lagar och författningar rörande statsrådets ansvarighet, om statsdepartementen, om förvärvande och förlust av medborgarrätt, om rikets vapen och flagga och om allmänt kyrkomöte så ock av kommunallagarna.

i anledning av dit hänvisade frågor, som angå antingen stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av kommunallagarna samt av lagar och författningar om statsrådets ansvarighet, om statsdepartementen, om kommandomål, om förvärvande och förlust av medborgarrätt, om rikets vapen och flagga och om allmänt kyrkomöte, eller ock överenskomelser med främmande makter i ämnen, som ej tillhöra annat utskotts behandling.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 35.
Första kammarens protokoll den 4 juni.
Andra kammarens protokoll den 4 juni.

4) angående ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o. I grund av — — — —
som helst.

Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll, hållna — — —
uppenbara.

Att ej några — — — —
femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — —
— — konfiskeras.

Att, där underrätt — — — —
konfiskeras.

Att, i vad — — — — femtio
riksdaler.

§ 2.

4:o. I grund av — — — —
som helst.

Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll, hållna — — —
uppenbara.

Att ej några — — — —
femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — —
— — konfiskeras.

Att, där underrätt — — — —
konfiskeras.

Att, i vad — — — — femtio
riksdaler.

(Nuvarande lydelse:)

Det skall — — — — sexton
skillingar.

Att protokoll — — — — sex-
ton skillingar.

Att ingen — — — — sexton
skillingar.

Att läkares — — — — sexton
skillingar.

Att handlingar — — — — sexton
skillingar.

Att utdrag — — — — femtio
riksdaler.

Att till försäkringsrådet — —
— — trehundra riksdaler.

Att uppgifter — — — —
femtio riksdaler.

Att för — — — — trehundra
riksdaler.

(Föreslagen lydelse:)

Det skall — — — — sexton
skillingar.

Att protokoll — — — — sex-
ton skillingar.

Att ingen — — — — sexton
skillingar.

Att läkares — — — — sexton
skillingar.

Att handlingar — — — — sexton
skillingar.

Att till Konungens befallnings-
havande, sundhetsinspektör, militär-
läkare eller läkare vid straff- eller
tvångsarbetsanstalt eller häkte in-
komna handlingar i ärende, som avses
i lagen den 20 juni 1918 angående
åtgärder mot utbredning av könssjuk-
domar, ävenså Konungens befallnings-
havandes, sundhetsinspektörs och lä-
kares protokoll, anteckningar, skri-
velser och koncept samt av läkare
utfärdade intyg i sådant ärende icke
må, i andra fall än allmän lag eller
författning stadgar, utlämnas eller
utgivas av trycket; dock att den, mot
vilken anmälan enligt samma lag in-
kommit, vare berättigad taga del av
protokoll och handlingar i ärendet.
Den häremot bryter, böte trettio tre
riksdaler sexton skillingar.

Att utdrag — — — — femtio
riksdaler.

Att till försäkringsrådet — —
— — trehundra riksdaler.

Att uppgifter — — — —
femtio riksdaler.

Att för — — — — trehundra
riksdaler.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Att de från — — — — femtio riksdaler.

Att ansökning — — — — femtio riksdaler.

Att i ärende — — — — konfiskeras.

Att sådant, som — — — — huvudsaken.

I övrigt, och — — — — stadgat är.

Att de från — — — — femtio riksdaler.

Att ansökning — — — — femtio riksdaler.

Att i ärende — — — — konfiskeras.

Att sådant, som — — — — huvudsaken.

I övrigt, och — — — — stadgat är.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 37.

Första kammarens protokoll den 4 juni.

Andra kammarens protokoll den 4 juni.

5) angående ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o. I grund — — — som helst.

Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll — — — icke uppenbara.

Att ej — — — — femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — — — skriften konfiskeras.

Att, där — — — — skriften konfiskeras.

Att, i vad — — — — femtio riksdaler.

Det skall — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — sexton skillingar.

Att ingen — — — sexton skillingar.

§ 2.

4:o. I grund — — — som helst.

Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll — — — icke uppenbara.

Att ej — — — — femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — — — skriften konfiskeras.

Att, där — — — — skriften konfiskeras.

Att, i vad — — — — femtio riksdaler.

Det skall — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — sexton skillingar.

Att ingen — — — sexton skillingar.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Att läkares — — — sexton
skillingar.

Att handlingar — — sexton
skillingar.

Att utdrag — — — femtio
riksdaler.

Att till — — — trehundra
riksdaler.

Att uppgifter — — — femtio
riksdaler.

Att för — — — trehundra
riksdaler.

Att de från bankinspektionen till bank avlåtna ämbetsbrev och handlingar, varå desamma grundas, ävensom svarsskrivelser å sådana ämbetsbrev icke må, i vad de röra enskildes förhållanden till bank, utlämnas, förrän femton år från brevets eller handlingens datum förflutit. Den häremot bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik handling, vilken obehörigen utlämnats, böte femtio riksdaler.

Att ansökning — — — femtio
riksdaler.

Att läkares — — — sexton
skillingar.

Att handlingar — — — sexton
skillingar.

Att utdrag — — — femtio
riksdaler.

Att till — — — trehundra
riksdaler.

Att uppgifter — — — femtio
riksdaler.

Att för — — — tre-
hundra riksdaler.

Att följande brev och handlingar, nämligen:

från bankinspektionen till bank avlåtna ämbetsbrev, de handlingar, varå desamma grundas, och svarsskrivelser å sådana ämbetsbrev, samtliga i vad de röra enskildas förhållanden till bank,

från tillsynsmyndigheten över fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet till vederbörande yrkesutövare avlåtna ämbetsbrev, de handlingar, varå desamma grundas, och svarsskrivelser å sådana ämbetsbrev, samtliga i vad de röra sagda yrkesutövaras enskilda affärer eller andra personers ekonomiska förhållanden,

icke må utlämnas, förrän femton år från brevets eller handlingens datum förflutit. Den häremot bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik handling, vilken obehörigen utlämnats, böte femtio riksdaler.

Att ansökning — — — femtio
riksdaler.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Att i ärende — — — skriften
konfiskeras.

Att sådant — — — själva
huvudsaken.

I övrigt — — — stadgat är.

Att i ärende — — — skriften
konfiskeras.

Att sådant — — — själva huvud-
saken.

I övrigt — — — stadgat är.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 42.

Första kammarens protokoll den 4 juni.

Andra kammarens protokoll den 4 juni.

6) angående ändrad lydelse av 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o. I grund av — — —
som helst.

Vid föregående tillåtelse skola
följande undantag ovägerligen iakt-
tagas:

Att protokoll, hållna — — —
uppenbara.

Att ej några — — — fem-
tio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — — —
konfiskeras.

Att, där underrätt — — —
konfiskeras.

§ 2.

4:o. I grund av — — —
som helst.

Vid föregående tillåtelse skola
följande undantag ovägerligen iakt-
tagas:

Att protokoll, hållna — — —
uppenbara.

Att ej några — — — fem-
tio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — — —
konfiskeras.

Att, där underrätt — — —
konfiskeras.

*Att, då i mål om obehörigt an-
vändande eller yppande av yrkeshem-
lighet eller om missbrukande av an-
förtrodd ritning, mönster, modell, scha-
blon eller dylik teknisk förebild un-
derrätt förordnat om handläggning
inom stängda dörrar på den grund,
att målets offentliga handläggning
prövats kunna för den, vilkens rätt
förmenas hava blivit genom den åta-*

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

lade handlingen kränkt, medföra ytterligare skada i samma hänseende, protokoll över sådan handläggning samt därvid till underrätten ingivna handlingar i målet så ock högre rätts protokoll i samma mål och däri efter meddelande av underrättens utslag inkomna handlingar ej må, utan särskilt tillstånd av vederbörande rätt, utlämnas innan målet blivit skilt från rättens handläggning; och må, i den mån rätten finner protokoll eller handling i målet ej heller efter avslutad handläggning kunna utlämnas utan fara för skada, varom ovan nämnts, och förty däremot vid handläggningens avslutande meddelar förbud, utlämnande ej utan Konungens särskilda tillstånd äga rum före femtio år efter det slutligt beslut i målet givits. Dock göres härigenom ej inskränkning i parts rätt att utbekomma protokoll och erhålla del av handlingarna i målet. Över rättens beslut, huruvida protokoll eller handling må utlämnas, vare klagan ej tillåten. Utgiver part eller annan, med vetskap om att protokoll eller handling enligt vad nu är sagt bör hemlighållas, utan Konungens särskilda tillstånd protokollet eller handlingen i tryck, straffes efter allmän lag, om gärningen är i den med straff belagd, men eljest med fängelse från och med en till och med sex månader eller i ringare fall med böter från och med trettio tre riksdaler sexton skillingar till och med tre-

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Att, i vad — — — — femtio riksdaler.

Det skall ock — — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — — sexton skillingar.

Att ingen må — — — — sexton skillingar.

Att läkares — — — — sexton skillingar.

Att handlingar — — — — sexton skillingar.

Att utdrag — — — — femtio riksdaler.

Att till försäkringsrådet — — — — trehundra riksdaler.

Att uppgifter, som — — — — femtio riksdaler.

Att för officiell — — — — trehundra riksdaler.

Att de från bankinspektionen — — — — femtio riksdaler.

Att ansökning om — — — — femtio riksdaler.

Att i ärende — — — — konfiskeras.

Att sådant, som — — — — huvudsaken.

I övrigt, och som — — — — stadgat är.

hundratrettio tre riksdaler sexton skillingar.

Att, i vad — — — — femtio riksdaler.

Det skall ock — — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — — sexton skillingar.

Att ingen må — — — — sexton skillingar.

Att läkares — — — — sexton skillingar.

Att handlingar — — — — sexton skillingar.

Att utdrag — — — — femtio riksdaler.

Att till försäkringsrådet — — — — trehundra riksdaler.

Att uppgifter, som — — — — femtio riksdaler.

Att för officiell — — — — trehundra riksdaler.

Att de från bankinspektionen — — — — femtio riksdaler.

Att ansökning om — — — — femtio riksdaler.

Att i ärende — — — — konfiskeras.

Att sådant, som — — — — huvudsaken.

I övrigt, och som — — — — stadgat är.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 43.

Första kammarens protokoll den 5 juni.

Andra kammarens protokoll den 5 juni.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

7) angående ändrad lydelse av §§ 6, 7, 9, 16, 19, 21 och 24 riksdagsordningen och till övergångsstadgande däri.

§ 6.

1. Första kammarens ledamöter skola till ett antal av etthundrafemtio utses av landstingen och stadsfullmäktige i de städer, som ej i landsting deltaga. Valet gäller för en tid av sex år, räknade från och med januari månads början året näst efter det, under vilket valet skett.

2. Varje landstingsområde och sådan stad, som nu är nämnd, utgör en valkrets, för vilken, efter folkmängden inom dess område, väljes en riksdagsman för varje fullt tal, motsvarande en etthundrafemtiondel av rikets folkmängd.

3. För valkrets, som har mindre folkmängd än i mom. 2 sägs, väljes dock en riksdagsman.

4. Därest det antal riksdagsmän, som med tillämpning av stadgandena i mom. 2 och 3 bör utses, icke uppgår till etthundrafemtio, skola, för ernående av detta antal, de valkretsar, vilkas folkmängd mest överskjuter de tal, som enligt

§ 6.

1. Första kammarens ledamöter skola till ett antal av etthundrafemtio väljas av landstingens ledamöter och särskilt utsedda elektor för de städer, som ej deltaga i landsting. Valet gäller för en tid av åtta år, räknade från januari månads början året näst efter det, under vilket valet skett.

2. För val till första kammaren är riket indelat i valkretsar. Stockholms stad och Göteborgs stad utgöra var för sig en valkrets. Annan stad, som ej deltagar i landsting, tillhör samma valkrets som det landstingsområde, vari staden förut ingått. Flera landstingsområden kunna sammanföras i en valkrets; men ej må landstingsområde delas å skilda valkretsar. Indelningen i valkretsar innehålles i vallagen.

3. För varje valkrets väljes efter folkmängden inom dess område en riksdagsman för varje fullt tal, motsvarande en etthundrafemtiondel av rikets folkmängd.

4. Därest det antal riksdagsmän, som med tillämpning av stadgandet i 3 mom. bör utses, icke uppgår till etthundrafemtio, skola, för ernående av detta antal, de valkretsar, vilkas folkmängd mest överskjuter de tal, som enligt samma

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

mom. 2 äro bestämmande för riksdagsmännens antal inom valkretsarna, vara berättigade att vardera välja ytterligare en riksdagsman.

5. Det antal riksdagsmän, varje valkrets enligt ovan angivna grunder äger utse, bestämmes vart tionde år av Konungen; dock må vad sålunda bestämmes icke lända till inskränkning i vald riksdagsmans rätt att under föreskriven tid utöva riksdagsmannakallet.

6. Upphör stad att i landsting deltaga, inträder stadens rätt att utse riksdagsman då, enligt 7 § 2 eller 3 mom., nytt val skall ske inom den valkrets, staden förut tillhört. Är ej, då stadens rätt att välja inträder, riksdagsmännens antal för staden av Konungen bestämt, skall en av valkretsens platser tillkomma staden.

7. Äro icke, då tillämpning skall ske av den i mom. 5 nämnda bestämmelse, så många ledigheter inom kammaren, att nya valkretsar, som i följd av stadgandet i näst förestående mom. ännu ej utsett riksdagsmän, samt gamla valkretsar, för vilka ökning av antalet riksdagsmän bör äga rum, kunna samtidigt komma i åtnjutande av rättigheten att välja fullt antal riksdagsmän, skall, i avseende å ordningen för sagda rättighets utövning dessa valkretsar emellan, gälla till efterrättelse: att nya valkretsar äga företräde framför äldre; att bland två eller flera nya valkretsar före-

mom. äro bestämmande för riksdagsmännens antal inom valkretsarna, vara berättigade att vardera välja ytterligare en riksdagsman.

5. Det antal riksdagsmän, varje valkrets enligt ovan angivna grunder äger utse, bestämmes vart tionde år av Konungen; dock må vad sålunda bestämmes icke lända till inskränkning i vald riksdagsmans rätt att under föreskriven tid utöva riksdagsmannakallet.

6. Äro icke, då tillämpning skall ske av den i 5 mom. nämnda bestämmelse, så många ledigheter inom kammaren, att valkretsar, för vilka ökning av antalet riksdagsmän bör äga rum, kunna samtidigt komma i åtnjutande av rättigheten att välja fullt antal riksdagsmän, skall, i avseende å ordningen för sagda rättighets utövning dessa valkretsar emellan, gälla till efterrättelse: att valkretsar, för vilka tillökningen i riksdagsmännens antal är grundad på stadgandena i 3 mom., äga företräde framför valkretsar, för vilka sådan tillökning härleder sig från föreskrifterna i

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

trädet tillkommer den, som tidigast utträtt ur landsting; att valkretsar, för vilka tillökningen i riksdagsmännens antal är grundad på stadgandena i mom. 2, äga företräde framför valkretsar, för vilka sådan tillökning härleder sig från föreskrifterna i mom. 4; att bland sådana valkretsar, vilka på grund av stadgandena i mom. 2 äga välja ökat antal riksdagsmän, den har företrädet, för vilken detta antal är störst, eller, om antalet är lika för två eller flera valkretsar, den bland dem, vars folkmängd mest överskjuter de tal, som enligt samma mom. äro bestämmande för riksdagsmännens antal inom valkretsarna; att bland sådana valkretsar, vilka jämlikt mom. 4 äga utse ökat antal riksdagsmän, företrädet tillkommer den, för vilken det i samma mom. omnämnda folkmängdsöverskott är störst; samt att i de fall, där folkmängdsöverskottet, såsom lika stort för två eller flera valkretsar, ej kan tjäna till grund för bestämmande av företrädet dem emellan, detta skall avgöras genom lottning inför chefen för det departement, till vilket justitieärendena höra, i närvaro av tre bland fullmäktige i rikets bank och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret.

4 mom.; att bland sådana valkretsar, vilka på grund av stadgandena i 3 mom. äga välja ökat antal riksdagsmän, den har företrädet, för vilken detta antal är störst, eller, om antalet är lika för två eller flera valkretsar, den bland dem, vars folkmängd mest överskjuter de tal, som enligt samma mom. äro bestämmande för riksdagsmännens antal inom valkretsarna; att bland sådana valkretsar, vilka jämlikt 4 mom. äga utse ökat antal riksdagsmän, företrädet tillkommer den, för vilken det i samma mom. omnämnda folkmängdsöverskott är störst; samt att i de fall, där folkmängdsöverskottet, såsom lika stort för två eller flera valkretsar, ej kan tjäna till grund för bestämmande av företrädet dem emellan, detta skall avgöras genom lottning inför chefen för det departement, till vilket justitieärendena höra, i närvaro av tre bland fullmäktige i rikets bank och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret.

7. Tillhöra flera landstingsområden samma valkrets och är i något av områdena landstingsmännens antal större än som skolat utses, därest

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

den för annat landstingsområde inom valkretsen vid landstingsmannaval gällande grund blivit tillämpad, då skola ej flera av landstingsmännen i förstnämnda område deltaga i valet av viksdaysmän än att valmännens antal svarar mot nyssberörda grund; och skall förty, då riksdagsmannaval för valkretsen skall förrättas, landstinget i det område till sådant antal bland tingets ledamöter utvälja dem, som skola deltaga i riksdagsmannavalet. Val, varom i detta mom. stadgas, sker proportionellt enligt de närmare grunder, som av Konungen och riksdagen gemensamt stiftad lag bestämmer. Varder landstingsman, som blivit utsedd till valman, förhindrad att fullgöra uppdraget, inkallas suppleant i den ordning, som beträffande förhinder för landstingsman i allmänhet gäller.

8. De i 1 mom. omförmälda electorer utses för Stockholms stad och Göteborgs stad till lika antal med stadsfullmäktige samt för annan stad, som ej deltagar i landsting, till det antal, som efter folkmängden i staden eller i de särskilda valkretsar, variden för valet må vara indelad, svarar mot den beträffande landstingsmannaval i allmänhet gällande grund.

9. Valrätt vid electorsval tillkommer envar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad från och med kalenderåret näst efter det, varunder han uppnått tjugusju års ålder. Valen äro omedelbara och där, två

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

eller flera elektorer skola utses, proportionella. Varje röstande har lika röst. Vid val av elektorer skola jämväl utses suppleanter för dem. Närmare bestämmelser om elektorsval meddelas i vallagen.

10. Till elektor må endast den utses, som själv vid elektorsvalet äger rösträtt.

Elektor kan ej vara:

den som står under förmynderskap eller som är i konkurstillstånd;

den som är förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller eljest på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles, eller den som är ställd under framtiden för brott, vilket kan medföra sådan påföljd;

den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.

För valbarhet till suppleant erfordras samma egenskaper som för valbarhet till elektor.

11. Omfattar valkrets för val av ledamöter i första kammaren flera län eller delar av flera län, åligger Konungens befallningshavande i det av dessa län, som Konungen bestämmer, att med allt, som med valet har samband, taga den befattning, som enligt vad därom är stadgat tillkommer Konungens befallningshavande.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

§ 7.

1. Valkretsarna indelas i sex grupper. Denna indelning fastställs i vallagen. *Är stad, som i 6 § 6 mom. sägs, berättigad att utse riksdagsman, skall staden tillhöra samma grupp som det landstingsområde, vari staden förut ingått.*

2. Varje år skall inom en av de i 1 mom. nämnda grupper förrättas val för nästföljande sexårsperiod. Vilken ordning härvid skall mellan grupperna iakttagas, därom stadgas i vallagen. *Val verkställs av landsting vid lagtima möte och av stadsfullmäktige vid sammanträde under september månad.*

3. Har Konungen — — — utgången av den sexårsperiod, för vilken — — — tillhör.

4. Har i en valkrets riksdagsman avgått före sexårsperiodens slut, — — — i vallagen sägs. Skall — — — återstående tiden.

5. Skall plats, när sexårsperioden — — — varde under sjätte året av sagda period, — — — löpande sexårsperiod för samma valkrets.

6. Har i en valkrets riksdagsman avgått före sexårsperiodens slut, — — — till årets slut.

7. *Landsting sammanträder för riksdagsmannaval, där så erfordras, till urtima möte.*

§ 7.

1. Valkretsarna indelas i åtta grupper. Denna indelning fastställs i vallagen.

2. Varje år under september månad skall inom en av de i 1 mom. nämnda grupper förrättas val för nästföljande åttaårsperiod. Vilken ordning härvid skall iakttagas mellan grupperna, därom stadgas i vallagen.

3. Har Konungen — — — utgången av den åttaårsperiod, för vilken — — — tillhör.

4. Har i en valkrets riksdagsman avgått före åttaårsperiodens slut, — — — i vallagen sägs. Skall — — — återstående tiden.

5. Skall plats, när åttaårsperioden — — — varde under åttonde året av sagda period, — — — löpande åttaårsperiod för samma valkrets.

6. Har i en valkrets riksdagsman avgått före åttaårsperiodens slut, — — — till årets slut.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

§ 9.

Till ledamöter i första kammaren kunna endast väljas män, som uppnått — — — sin befattning.

§ 16.

Valrätt tillkommer en var svensk man från och med kalenderåret näst efter det, varunder han uppnått 24 års ålder, dock ej

a) den som står under förmynderskap eller

som är i konkurstillstånd;

b) den som häftar för understöd, vilket under löpande eller sistförflutna kalenderåret av fattigvårdssamhälle tilldelats honom själv, hans hustru eller minderåriga barn;

c) den som icke erlagt de honom påförda utskylderna till stat och kommun, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren;

d) värnpliktig, som icke fullgjort de honom till och med utgången av sistförflutna kalenderåret åliggande värnpliktsövningar;

e) den som är från valrätten utesluten på grund av honom ådömd straffpåföljd.

Till efterrättelse — — — inträffar.

§ 19.

Till ledamot i andra kammaren kan endast utses man, som äger

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 5 saml. 2 häft. (Nr 4.)

§ 9.

Till ledamöter i första kammaren kunna endast väljas män och kvinnor, som uppnått — — — sin befattning.

§ 16.

Valrätt tillkommer en var man och kvinna, som är svensk undersåte och senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugutre års ålder.

Valrätt må dock ej utövas av:

a) den som står under förmynderskap eller

som är i konkurstillstånd;

b) den som är av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning;

c) den som är från valrätten utesluten på grund av ådömd straffpåföljd;

d) värnpliktig, som icke fullgjort de honom till och med utgången av sistförflutna kalenderåret åliggande värnpliktsövningar.

Till efterrättelse — — — inträffar.

§ 19.

Till ledamöter i andra kammaren kunna endast utses män och kvinnor,

(Nuvarande lydelse:)

valrätt — — — någon av dessa.

§ 21.

Riksdagsman — — — lag-
tima riksdagar.Avsägelse — — — Konungens
befallningshavande.

§ 24.

Rösträtt må ej utövas av annan
valberättigad än den, som vid val-
tillfälle personligen sig inställer.

(Föreslagen lydelse:)

som äga valrätt — — — någon
av dessa.

§ 21.

Riksdagsman — — — lagtima
riksdagar.*Kvinna är berättigad att avsäga
sig riksdagsmannauppsdrag, även om
icke något av nu nämnda skäl är
för handen.*Avsägelse — — — Konungens
befallningshavande.

§ 24.

*Rösträtt må ej utövas av annan
valberättigad än den, som vid val-
tillfälle personligen sig inställer;
dock att dels sådan valberättigad,
som genom frånvaro från valdistrik-
tet till följd av yrkes- eller tjänste-
förpliktelse är förhindrad att person-
ligen inställa sig vid valtillfället, må,
i den utsträckning och under de vill-
kor, som stadgas i vallagen, utan så-
dan inställelse avgiva valsedel, dels
ock make må, i den ordning, som
stadgas i nyssnämnda lag, avgiva
valsedel genom andra maken, därest
denna är röstberättigad.*

Övergångsstadgande.

*Det år, varunder lagtima riksdag
först sammanträder efter nya val i
hela riket till andra kammaren, för-
rättade efter den 1 april 1919, kallas
här nedan första valåret.**Riksdagsman i första kammaren,
som är vald med tillämpning av de*

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

före första valåret gällande stadganden, äger ej med sin befattning fortfara längre än till utgången av nämnda år. Inträffar dessförinnan ledighet, skall sådan, med tillämpning av nyssnämnda stadganden, fyllas för den återstående tiden.

Val till första kammaren skall i hela riket förrättas under första valåret i september månad i den ordning, som för val, grundat på stadgandena i 7 § 2 mom., är föreskriven. För den grupp av valkretsar, vilken är den första enligt den i vallagen mellan grupperna stadgade ordning, gäller valet de åtta åren närmast efter första valåret, men för annan grupp för tiden från och med året närmast efter första valåret till ingången av gruppens närmaste åttaårsperiod.

Förordnar Konungen om nya val till första kammaren, innan val i åttonde gruppen förrättats för åttaårsperiod, skola de nya valen gälla för grupp, som valt för åttaårsperiod, till periodens utgång och för annan grupp till början av dess första åttaårsperiod.

Före ingången av september månad första valåret meddelar Konungen bestämmelse om antalet riksdagsmän i första kammaren för varje valkrets efter vad i 6 § 5 mom. sägs.

Hänvisning: Första särskilda utskottets utlåtande nr 1.
Första kammarens protokoll den 24 maj.
Andra kammarens protokoll den 24 maj.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Från riksdagen år 1920:

8) angående ändrad lydelse av §§ 6 och 7 successionsordningen.

§ 6.

Prinsessor av det kungliga huset
må ej träda i gifte utan Konungens
vetskap och samtycke. *Ej heller
må det någonsin tillåtas med svensk
man utom det kungliga huset.*

§ 6.

Prinsessor av det kungliga huset
må ej träda i gifte utan Konungens
vetskap och samtycke.

§ 7.

Prinsar och prinsessor av det
kungliga svenska huset må ej an-
träda resa utrikes utan Konungens
vetskap och samtycke.

§ 7.

Tronföljaren må ej anträda resa
utrikes utan Konungens vetskap och
samtycke.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 19.
Första kammarens protokoll den 24 mars.
Andra kammarens protokoll den 24 mars.

9) angående ändrad lydelse av § 52 regeringsformen samt §§ 33, 34 och 38 riksdagsordningen.

Regeringsformen.

§ 52.

Kamrarnas talmän och vice tal-
män utnämne Konungen.

§ 52.

*Riksdagens kamrar äga att, på
sätt i riksdagsordningen sägs, var för
sig utse talman samt en förste och
en andre vice talman.*

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Riksdagsordningen.

§ 33.

1. Så snart riksdagen sammanträtt och berättelse om förloppet av den i nästföregående paragraf mom. 1 föreskrivna granskning blivit av chefen för det departement, till vilket justitieärendena höra, eller den i hans ställe förordnad är, meddelad kamrarna, var i vad dess ledamöter angår, låte Konungen för vardera kammaren tillkännagiva, vilken bland dess ledamöter förordnats till talman och vilken till vice talman.

2. *Då i något av de fall, som i 91, 92, 93 och 94 §§ regeringsformen omförmälas, riksdagen på de i samma grundlags 95 § nämnda vederbörandes kallelse sammanträder, äger vardera kammaren att, inom sig, välja talman och vice talman.*

3. Innan sådant tillkännagivande, varom i mom. 1 förmäles, eller val enligt mom. 2 ägt rum, föres i vardera kammaren ordet av den därstädes närvarande ledamot, som de flesta riksdagar bevistat, och, där två eller flera ledamöter i lika många riksdagar deltagit, den av dem, som är till levnadsåren äldst.

§ 33.

1. Så snart riksdagen sammanträtt och berättelse om förloppet av den i nästföregående paragraf mom. 1 föreskrivna granskning blivit av chefen för det departement, till vilket justitieärendena höra, eller den i hans ställe förordnad är, meddelad kamrarna, var i vad dess ledamöter angår, *välje vardera kammaren bland sina ledamöter talman samt en förste och en andre vice talman.*

Närmare bestämmelser om val av talmän och vice talmän meddelas genom särskild av Konungen och riksdagen samfällt beslutad stadga.

2. *Innan val enligt mom. 1 ägt rum, föres i vardera kammaren ordet av den därstädes närvarande ledamot, som de flesta riksdagar bevistat, och, där två eller flera ledamöter i lika många riksdagar deltagit, den av dem, som är till levnadsåren äldst.*

3. *Där talman eller vice talman under riksdag med döden avgår eller sin befattning frånträder, välje kammaren omedelbart ny talman eller vice talman.*

(Nuvarande lydelse:)

4. Vid samtidigt förfall för både talmannen och vice talmannen i någon av riksdagens kamrar utses under enahanda ordförandeskap, som nyss är nämnt, en av kammarens övriga ledamöter att tjänstgöra såsom talman, till dess förfallet upphört.

§ 34.

Konungen låter offentligen kungöra den av Honom för riksdags öppnande bestämda tid, som ej må utsättas senare än å andra söckendagen efter riksdags början. På den tid skola riksdagsmännen, sedan gudstjänst med dem hållen är, sammankomma på rikssalen, där Konungen eller, då Han så för gott finner, statsministern eller annan statsrådsledamot förer ordet. Vid detta tillfälle låter Konungen meddela lagtima riksdag berättelse om vad i rikets styrelse sedan nästföregående lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit, ävensom till riksdagen i två exemplar, därav ett tillställes vardera kammaren, överlämna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov, innefattande även förslag rörande sättet att genom bevillningar fylla vad staten utöver de ordinarie inkomsterna erfordrar; men om riksdagen urtima är, kungöres för densamma anledningen till dess sammankallade och avlämnas de för-

(Föreslagen lydelse:)

4. Vid samtidigt förfall för både talmannen och *vice talmännen* i någon av riksdagens kamrar utses *under ordförandeskap, som i mom. 2 sägs*, en av kammarens övriga ledamöter att tjänstgöra såsom talman, till dess förfallet upphört.

§ 34.

Konungen låter offentligen kungöra den av honom för riksdags öppnande bestämda tid, *som må utsättas till första eller andra söckendagen efter riksdags början*. På den tid — — — framställa.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

slag och framställningar, vilka skola bliva föremål för kamrarnas överläggningar; Konungen dock obetaget att sedermera även andra förslag framställa.

Då Konungen, på sätt nu är sagt, riksdag öppnat, framföre, vid samma tillfälle, kamrarnas talmän till Konungen, i kamrarnas namn, deras undersåtliga vördnad.

§ 38.

1. Konstitutionsutskottet tillkommer att granska rikets grundlagar och vallagen ävensom stadgan om val till riksdagens utskott samt att hos riksdagen föreslå de ändringar däruti, dem utskottet anser högst nödiga eller nyttiga och möjliga att verkställa, så ock att meddela utlåtande över de från kamrarna till utskottet hänvisade grundlags- och vallagsfrågor samt frågor rörande omförmälda stadga.

2. Utskottet skall vidare meddela utlåtanden och avgiva förslag i anledning av dit hänvisade frågor angående stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av lagar och författningar rörande statsrådets ansvarighet, om statsdepartementen, om förvärvande och förlust av medborgarrätt, om rikets vapen och flagga och om allmänt kyrkomöte så ock av kommunallagarna.

3. Utskottet åligger ock att äska de i statsrådet förda proto-

Då Konungen — — — undersåtliga vördnad.

§ 38.

1. Konstitutionsutskottet tillkommer att granska rikets grundlagar, vallagen, *stadgan om val av talmän och vice talmän i riksdagens kamrar* ävensom stadgan om val till riksdagens utskott — — — samt frågor rörande omförmälda *stadgar*.

2. Utskottet — — — kommunallagarna.

3. Utskottet — — — stadgat.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

koll, dock att sådant särskilt protokoll, varom i 9 § regeringsformen förmäles, och protokoll i kommandomål kunna fordras endast i vad som rör allmänt kända och av utskottet uppgivna händelser. Om utskottets rätt och plikt att, efter granskning av dessa protokoll, hos riksdagen anmäla de anmärkningar, vartill denna granskning funnits föranleda, eller eljest vidtaga den med anledning av gjord anmärkning erforderliga åtgärd, så ock att, när av riksdagsman eller av annat utskott än konsstitutionsutskottet fråga blivit väckt, att statsrådet eller någon dess ledamot eller föredragande sitt ämbete på obehörigt sätt utövat, däröver, före frågans avgörande av riksdagen, avgiva yttrande, därom är i regeringsformen stadgat.

4. Utskottet tillkommer jämväl att, då olika meningar mellan kammarna uppstå, till vilket utskott uppkomna frågor och ämnen böra hänvisas, därom besluta, så ock att skilja mellan kammare och dess talman, då den senare vägrar proposition.

4. Utskottet — — — proposition.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 35.
Första kammarens protokoll den 30 april.
Andra kammarens protokoll den 30 april.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

10) angående ändrad lydelse av § 12 riksdagsordningen.

§ 12.

Ledamot av första kammaren, som icke är bosatt å ort där riksdag hålles, åtnjuter av statsmedel ersättning för resekostnad till och från riksdagen samt i dagtraktamente under riksdagen tjugu riksdaler, vilket dagtraktamente dock ej må överstiga sammanlagt två tusen fyra hundra riksdaler. Ledamot, som under lagtima riksdag efter beviljad ledighet besöker hemorten, äge att av statsmedel undfå ersättning för därav föranledd resekostnad, dock högst för två resor fram och åter.

Ledamot av första kammaren, som är bosatt å ort där riksdag hålles, undfår i dagtraktamente femton riksdaler, vilket dagtraktamente dock ej må överstiga sammanlagt ett tusen åtta hundra riksdaler.

Den ledamot av kammaren, som icke i rätt tid vid riksdagen sig inställer, skall för varje dag han utebliver vara förlustig det honom enligt föregående moment tillkommande dagtraktamente.

Vill ledamot av kammaren befattningen sig avsäga, äger han det göra vid valtillfället eller sedermera, mellan riksdagar, hos Konungens befallningshavande.

§ 12.

Ledamot av första kammaren, som icke är bosatt å ort där riksdag hålles, åtnjuter av statsmedel ersättning för resekostnad till och från riksdagen samt i dagtraktamente under riksdagen *trettiotvå* riksdaler, vilket dagtraktamente dock ej må överstiga sammanlagt *fyratusen femhundra* riksdaler. Ledamot, som under lagtima riksdag efter beviljad ledighet besöker hemorten, äge att av statsmedel undfå ersättning för därav föranledd resekostnad, dock högst för två resor fram och åter.

Ledamot av första kammaren, som är bosatt å ort där riksdag hålles, undfår i dagtraktamente *tjugufyra* riksdaler, vilket dagtraktamente dock ej må överstiga sammanlagt *tretusen fyrahundra* riksdaler.

Den ledamot av kammaren, som icke i rätt tid vid riksdagen sig inställer, skall för varje dag han utebliver vara förlustig det honom enligt föregående moment tillkommande dagtraktamente.

Vill ledamot av kammaren befattningen sig avsäga, äger han det göra vid valtillfället eller sedermera, mellan riksdagar, hos Konungens befallningshavande.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 43.

Första kammarens protokoll den 12 maj.

Andra kammarens protokoll den 12 maj.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

11) angående ändrad lydelse av §§ 61 och 109 regeringsformen samt § 72 riksdagsordningen ävensom övergångsstadgande i regeringsformen.

Regeringsformen.

§ 61.

Alla avgifter, som riksdagen under de i föregående § nämnda titlar beviljat, skola utgöras intill slutet av det år, under vars lopp den nya bevillningen av riksdagen fastställd bliver.

§ 109.

Lagtima riksdag kan ej utan egen begäran upplösas förrän den varit fyra månader tillsammans, därest icke Konungen, såsom i riksdagsordningen sägs, förordnar om nya val till båda kamrarna eller den ena av dem, i vilka fall riksdagen skall, med bibehållande av sin egenskap utav lagtima, sammanträda å den tid inom tre månader från det riksdagen blev upplöst, som Konungen bestämmer, samt må ej vidare av Konungen upplösas förr än efter fyra månader från det senare sammanträdets början.

Urtima riksdag äger Konungen, när Han för gott finner, åtskilja, och vare urtima riksdag alltid upplöst innan tid för lagtima riksdags sammanträde infaller.

Där så oförmodat skulle hända, att riksdag, när den avslutas, icke hade staten reglerat, eller någon ny

§ 61.

Alla avgifter, som riksdagen under de i föregående § nämnda titlar beviljat, skola utgöras intill *början av det statsregleringsår, för vilket* den nya bevillningen av riksdagen fastställd bliver.

§ 109.

Lagtima riksdag kan ej utan egen begäran upplösas förrän den varit fyra månader tillsammans, därest icke Konungen, såsom i riksdagsordningen sägs, förordnar om nya val till båda kamrarna, eller den ena av dem, i vilka fall riksdagen skall, med bibehållande av sin egenskap utav lagtima, sammanträda å den tid inom tre månader från det riksdagen blev upplöst, som Konungen bestämmer, samt må ej vidare av Konungen upplösas förr än efter fyra månader från det senare sammanträdets början.

Urtima riksdag äger Konungen, när Han för gott finner, åtskilja, och vare urtima riksdag alltid upplöst innan tid för lagtima riksdags sammanträde infaller.

Där så oförmodat skulle hända, att riksdag *före det nya statsregleringsårets inträdande* icke hade sta-

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

bevillning till bestämt belopp sig åtagit, fortfarande den förra statsregleringen och bevillningen intill nästa riksdag. Är åter bevillningens hela belopp bestämt, men kamrarna icke om fördelningen därav ense, då skola, efter den fastställda bevillningssummans förhållande till den, som vid föregående riksdag blivit fördelad, de i den sista bevillningsförordningen stadgade artiklar jämlikt ökas eller minskas; och uppdrage riksdagen åt de av riksdagen valde fullmäktige i riksbanken och fullmäktige i riksgäldskontoret att en ny bevillningsförordning på sådan grund uppgöra och utfärda.

ten reglerat eller ny bevillning sig åtagit, fortfarande den förra statsregleringen och bevillningen, till dess ny statsreglering och bevillning beslutats.

Övergångsbestämmelse.

Genom beslut av Konung och riksdag må vid omläggning av statsregleringsåret därav betingade ändringar vidtagas i redan fastställd riksstat eller staten regleras och bevillningen fastställas för annan tid än kalenderår.

Riksdagsordningen.

§ 72.

A varje lagtima riksdag förordnas revisorer till ett antal av tolv för vart år vilka till halva antalet av vardera kammaren utses, att enligt regeringsformen och särskild instruktion granska statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd,

§ 72.

Å varje lagtima riksdag förordnas revisorer till ett antal av tolv, vilka till halva antalet av vardera kammaren utses, att enligt regeringsformen och särskild instruktion granska statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

styrelse och förvaltning. Varje revision skall omfatta ett års avslutade räkenskaper. Revisionsförrättningen tager sin början å dag, som i instruktionen bestämmes, och skall inom två månaders tid vara fullbordad.

Revisorerna välja själva inom sig ordförande, vilken äger avgörande röst, därest, vid omröstning, rösterna i något fall äro lika.

De anmärkningar, som revisorerna finna sig befogade att i sin berättelse till riksdagen framställa, skola, sedan förklaringar däröver inkommit, av näst följande lagtima riksdag överlämnas till vederbörande utskotts granskning och vidare behandling.

och förvaltning. Varje revision skall omfatta ett *räkenskapsår*. Revisionsförrättningen tager sin början å dag, som i instruktionen bestämmes, och skall inom två månaders tid vara fullbordad.

Revisorerna välja själva inom sig ordförande, vilken äger avgörande röst, därest, vid omröstning, rösterna i något fall äro lika.

De anmärkningar, som revisorerna finna sig befogade att i sin berättelse till riksdagen framställa, skola, sedan förklaringar däröver inkommit, av näst följande lagtima riksdag överlämnas till vederbörande utskotts granskning och vidare behandling.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 45.

Första kammarens protokoll den 21 maj.

Andra kammarens protokoll den 21 maj.

12) angående ändrad lydelse av §§ 21 och 22 riksdagsordningen.

§ 21.

Riksdagsman, som för andra kammaren vald blivit, må ej denna befattning sig undandraga, med mindre han företer giltiga skäl för avsägelse. Som sådana anses:

1. de hinder allmänna lagen upp-
tager såsom laga förfall;
2. ålder över 60 år;
3. att den valde tillförene såsom

§ 21.

Vill ledamot av andra kammaren befattningen sig avsäga, äger han det göra vid valtillfället eller sedermera, mellan riksdagarna, hos Konungens befallningshavande.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

riksdagsman bevisat fyra lagtima riksdagar.

Avsägelse av riksdagsmannauppdrag, evad den göres vid valtillfälle eller efteråt, mellan riksdagar, prövas av Konungens befallningshavande.

§ 22.

Är någon missnöjd med val till riksdagsman i andra kammaren, eller vill någon klaga över beslut, varigenom av honom gjord avsägelse av riksdagsmannauppdrag ej blivit godkänd, må han däröver hos Konungen anföra besvär. För sådant ändamål äger klaganden hos Konungens befallningshavande äska behörigt protokollsutdrag, vilket inom högst tre dagar därefter bör till klaganden utlämnas; och skall han, vid förlust av talan, sist inom tio dagar efter valförrättningens slut eller, där avsägelse skett senare än vid valtillfälle, efter erhållen del av Konungens befallningshavandes beslut sina till Konungen ställda besvär ingiva till befallningshavanden, som, på sätt i 11 § stadgas, lämnar vederbörande tillfälle att sig förklara. Sedan den för förklaringsavgivande bestämda tid tilländalupit, har Konungens befallningshavande att besvären jämte alla målet rörande handlingar ofördröjligen till Konungen insända, varefter med målet vidare så förhållas, som i 11 § sägs.

§ 22.

Är någon missnöjd med val till riksdagsman i andra kammaren, må han däröver hos Konungen anföra besvär. För sådant ändamål äger klaganden hos Konungens befallningshavande äska behörigt protokollsutdrag, vilket inom högst tre dagar därefter bör till klaganden utlämnas; och skall han, vid förlust av talan, sist inom tio dagar efter valförrättningens slut sina till Konungen ställda besvär ingiva till Konungens befallningshavande, som, på sätt i 11 § stadgas, lämnar vederbörande tillfälle att sig förklara. Sedan den för förklaringsavgivande bestämda tid tilländalupit, har Konungens befallningshavande att besvären jämte alla målet rörande handlingar ofördröjligen till Konungen insända, varefter med målet vidare så förhållas, som i 11 § sägs.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 51.
Första kammarens protokoll den 29 maj.
Andra kammarens protokoll den 29 maj.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

13) angående ändrad lydelse av §§ 4, 28, 33 och 108 regeringsformen samt § 70 riksdagsordningen.**Regeringsformen.****§ 4.**

Konungen äger att allena styra riket på det sätt, denna regeringsform föreskriver; inhämta dock, i de fall, här nedanföre stadgas, under rättelse och råd av ett statsråd, vartill Konungen kallar och utnämner kunnige, erfarne, redlige och allmänt aktade, infödde svenske män av den rena evangeliska läran. Ej må fader och son eller bröder på en gång vara ledamöter av statsrådet.

§ 28.

Konungen äger att i statsrådet utnämna och befordra infödde svenske män till alla de ämbeten och tjänster, högre och lägre, vilka äro av den egenskap, att Konungen fullmakter därå utfärdar, dock böra vederbörande förut med förslag hava inkommit, där sådana hittills ägt rum. *Till lärarebefattningar vid statens läroanstalter, de teologiska läraretjänsterna vid universiteterna likväl undantagna, till andra beställningar vid inrättningar för vetenskap, slöjd eller skön konst samt till läkarbefattningar må i den ordning, som ovan sagts, och med tillämpning av grunder, som av Konungen och riksdagen godkänts, kunna utnämnas och befordras även*

§ 4.

Konungen äger att allena styra riket på det sätt, denna regeringsform föreskriver; inhämta dock, i de fall, här nedanföre stadgas, under rättelse och råd av ett statsråd, vartill Konungen kallar och utnämner kunnige, erfarne, redlige och allmänt aktade, infödde svenske *medborgare* av den rena evangeliska läran. Ej må *de, som äro i rätt upp- och nedstigande skyldskap, ej heller syskon eller äkta makar* på en gång vara ledamöter av statsrådet.

§ 28.

Konungen äger att i statsrådet utnämna och befordra infödde svenske män till alla de ämbeten och tjänster, högre och lägre, vilka äro av den egenskap, att Konungen fullmakter därå utfärdar, dock böra vederbörande förut med förslag hava inkommit, där sådana hittills ägt rum. Konungen vare ock obetaget, att, efter vederbörandes hörande, eller uppå deras framställning, till lärarebefattningar vid universiteterna, de teologiska läraretjänsterna likväl undantagna, såsom ock till lärare- och andra beställningar vid andra inrättningar för vetenskap, slöjd eller skön konst, ävensom till läkarbefattningar, kalla och befordra även utländske män av ut-

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

infödda svenska kvinnor. Konungen vare ock obetaget, att, efter vederbörandes hörande, eller uppå deras framställning, till lärarebefattningar vid universiteterna, de teologiska lärare-tjänsterna likväl undantagna, såsom ock till lärare- och andra beställningar vid andra inrättningar för vetenskap, slöjd eller skön konst, ävensom till läkarebefattningar, kalla och beförda även utländske män av utmärkt förtjänst, de där den rena evangeliska läran bekänna. Likaledes må Konungen kunna uti militära ämbeten nyttja utländske män av sällsynt skicklighet, men icke till kommandanter i fästningarna. Till konsul må ock utländsk man nämnas, där lön ej är med befattningen förenad. Konungen fäste, vid alla befordringar, avseende endast å de sökandes förtjänst och skicklighet, men icke på deras börd. Till prästerligt ämbete eller till annan tjänst, varmed är förenat åliggande att meddela undervisning i kristendom eller teologisk vetenskap, kan endast den utnämnas, som bekänner den rena evangeliska läran. Till alla övriga ämbeten eller tjänster, med det undantag i avseende å statsrådets ledamöter, som i 4 § stadgas, må bekännare av annan kristen troslära, ävensom av den mosaiska, kunna nämnas; dock må icke någon, som ej tillhör den rena evangeliska läran, såsom domare eller innehavare av annan tjänst deltaga i handläggning eller avgörande av

märkt förtjänst, de där den rena evangeliska läran bekänna. Likaledes må Konungen kunna uti militära ämbeten nyttja utländske män av sällsynt skicklighet, men icke till kommandanter i fästningarna. Till konsul må ock utländsk man nämnas, där lön ej är med befattningen förenad.

Till ämbeten och tjänster, varom ovan sägs, må med tillämpning av grunder, som av Konungen och riksdagen godkänts, även kvinnor kunna utnämnas och befördras, dock att kvinna ej må utnämnas till prästerlig tjänst, där ej annorledes blivit bestämt i den ordning, 87 § 2 mom. stadgar.

Till prästerligt ämbete eller till annan tjänst, varmed är förenat åliggande att meddela undervisning i kristendom eller teologisk vetenskap, kan endast den utnämnas, som bekänner den rena evangeliska läran. Till alla övriga ämbeten eller tjänster, med det undantag i avseende å statsrådets ledamöter, som i 4 § stadgas, må bekännare av annan kristen troslära, ävensom av den mosaiska, kunna nämnas; dock må icke någon, som ej tillhör den rena evangeliska läran, såsom domare eller innehavare av annan tjänst deltaga i handläggning eller avgörande av fråga, som angår religionsvård, religionsundervisning eller befordringar inom den svenska kyrkan.

Konungen fäste vid alla befordringar avseende endast å de sökan-

(Nuvarande lydelse:)

fråga, som angår religionsvård, religionsundervisning eller befordringar inom den svenska kyrkan. Varje departementschef skall föredraga och expediera alla ärenden rörande befordringar, förordnanden, tjänstledighet och avsked, till och ifrån ämbeten och tjänster vid de verk och stater, som under departementet höra.

§ 33.

Konungen äger att genom naturalisation till svensk medborgare upptaga utländsk man i den ordning och under de villkor, som bestämmas genom särskild lag, stiftad i den ordning 87 § 1 mom. stadgar. Sålunda naturaliserad utlänning njute samma rättigheter och förmåner, som infödd svensk man, dock utan att kunna till ledamot av statsrådet utnämnas.

§ 108.

Lagtima riksdag skall vart fjärde år, på sätt i riksdagsordningen sägs, förordna sex för kunskaper och lärdom kände män att jämte justitieombudsmannen, som bland dem förer ordet, utöva vård över tryckfriheten. Dessa kommitterade, av vilka två, utom justitieombudsmannen, skola vara lagfarne, äge sådan befattning, att, i händelse någon författare eller boktryckare, innan tryckningen, själv överlämnar dem en skrift och begär

(Föreslagen lydelse:)

des förtjänst och skicklighet, men icke på deras börd. Varje departementschef skall föredraga och expediera alla ärenden rörande befordringar, förordnanden, tjänstledighet och avsked, till och ifrån ämbeten och tjänster vid de verk och stater, som under departementet höra.

§ 33.

Konungen äger att i den ordning och under de villkor, som bestämmas genom särskild lag, stiftad i den ordning 87 § 1 mom. stadgar, genom naturalisation till svensk medborgare upptaga utländsk man *eller kvinna*. Sålunda naturaliserad utlänning njute samma rättigheter och förmåner, som infödd svensk *medborgare*, dock utan att kunna till ledamot av statsrådet utnämnas.

§ 108.

Lagtima riksdag skall vart fjärde år, på sätt i riksdagsordningen sägs, förordna sex för kunskaper och lärdom kända *personer* att jämte justitieombudsmannen, som bland dem förer ordet, utöva vård över tryckfriheten. Dessa kommitterade, av vilka två, utom justitieombudsmannen, skola vara lagfarne, äge sådan befattning, att, i händelse någon författare eller boktryckare, innan tryckningen, själv överlämnar dem en skrift och begär

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

deras yttrande, huruvida åtal därå, efter tryckfrihetslagen, kan äga rum, skola justitieombudsmannen och minst trenne kommitterade, varav en lagfaren, ett sådant yttrande skriftligen avgiva. Förklara de däruti, att skriften må tryckas, vare då både författare och boktryckare från allt ansvar frie, och ligge det å kommitterade.

deras yttrande, huruvida åtal därå, efter tryckfrihetslagen, kan äga rum, skola justitieombudsmannen och minst trenne kommitterade, varav en lagfaren, ett sådant yttrande skriftligen avgiva. Förklara de däruti, att skriften må tryckas, vare då både författare och boktryckare från allt ansvar frie, och ligge det å kommitterade.

Riksdagsordningen.

§ 70.

Lagtima riksdag skall vart fjärde år förordna sex för kunskaper och lärdom kände män att, jämte justitieombudsmannen, som bland dem förer ordet, utöva vård över tryckfriheten. Dessa kommitterade, av vilka två, utom justitieombudsmannen, skola vara lagfarna, väljas medelst omröstning genom tjugufyra valmän, därav vardera kammaren inom sig utser tolv. Avgår mellan riksdagarna någon bland kommitterade, välja de övriga till det lediga rummet en behörig man.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 57.

Första kammarens protokoll den 5 juni.

Andra kammarens protokoll den 5 juni.

§ 70.

Lagtima riksdag skall vart fjärde år förordna sex för kunskaper och lärdom kända *personer* att, jämte justitieombudsmannen, som bland dem förer ordet, utöva vård över tryckfriheten. Dessa kommitterade, av vilka två, utom justitieombudsmannen, skola vara lagfarna, väljas medelst omröstning genom tjugufyra valmän, därav vardera kammaren inom sig utser tolv. Avgår mellan riksdagarna någon bland kommitterade, välja de övriga till det lediga rummet en behörig *person*.

14) angående ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o. I grund — — — som helst.

§ 2.

4:o. I grund — — — som helst.

(Nuvarande lydelse:)

Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll — — — icke uppenbara.

Att ej — — — femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — — — skriften konfiskeras.

Att, där — — — skriften konfiskeras.

Att, i vad — — — femtio riksdaler.

Det skall — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — sexton skillingar.

Att ingen — — — sexton skillingar.

Att läkares — — — sexton skillingar.

Att handlingar — — — sexton skillingar.

Att utdrag — — — femtio riksdaler.

Att till — — — trehundra riksdaler.

Att uppgifter, som skattskyldiga till ledning för egen taxering avlämna till beskattningsmyndigheter, samt deklarationer, som till ledning för beräkning av arvsskatt eller skatt för gåva avgivas till vederbörande myndigheter, ej må utlämnas till andra än dem, som enligt skatteförfattningarna äga taga del av samma uppgifter eller deklarationer. Den häremot bryter, så ock

(Föreslagen lydelse:)

Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll — — — icke uppenbara.

Att ej — — — femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — — — skriften konfiskeras.

Att, där — — — skriften konfiskeras.

Att, i vad — — — femtio riksdaler.

Det skall — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — sexton skillingar.

Att ingen — — — sexton skillingar.

Att läkares — — — sexton skillingar.

Att handlingar — — — sexton skillingar.

Att utdrag — — — femtio riksdaler.

Att till — — — trehundra riksdaler.

Att uppgifter, som skattskyldiga till ledning för egen taxering avlämna till beskattningsmyndigheter eller som från bankbolag, sparbank eller annan penningförvaltande inrättning till samma myndigheter avlämnas angående skattskyldigs ränteinkomst från inrättningen eller om beloppet av skattskyldigs innestående medel, samt deklarationer, som till ledning för beräkning av arvsskatt eller

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

den, som i tryck offentliggör dylik uppgift eller deklaration, vilken obehörigen utlämnats, böte femtio riksdaler.

Att för — — — trehundra riksdaler.

Att de — — — femtio riksdaler.

Att ansökning — — — femtio riksdaler.

Att i ärende — — — skriften konfiskeras.

Att sådant — — — själva huvudsaken.

I övrigt — — — stadgat är.

skatt för gäva avgivas till vederbörande myndigheter, ej må utlämnas till andra än dem, som enligt skatteförfattningarna äga taga del av samma uppgifter eller deklarationer. Den häremot bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik uppgift eller deklaration, vilken obehörigen utlämnats, böte femtio riksdaler.

Att för — — — trehundra riksdaler.

Att de — — — femtio riksdaler.

Att ansökning — — — femtio riksdaler.

Att i ärende — — — skriften konfiskeras.

Att sådant — — — själva huvudsaken.

I övrigt — — — stadgat är.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 60.

Första kammarens protokoll den 16 juni.

Andra kammarens protokoll den 16 juni.

15) angående ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

§ 2.

4:o I grund — — — som helst.

Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll, hållna — — — uppenbara.

4:o I grund — — — som helst.

Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll, hållna — — — uppenbara.

(Nuvarande lydelse:)

Att ej några — — — — femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — — — konfiskeras.

Att, där underrätt — — — — konfiskeras.

Att, i vad — — — — femtio riksdaler.

Det skall — — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — — sexton skillingar.

Att ingen — — — — sexton skillingar.

Att läkares — — — — sexton skillingar.

Att handlingar — — — — sexton skillingar.

Att utdrag — — — — femtio riksdaler.

Att till försäkringsrådet — — — trehundra riksdaler.

Att uppgifter — — — — femtio riksdaler.

Att för — — — — trehundra riksdaler.

Att de från — — — — femtio riksdaler.

Att ansökning — — — — femtio riksdaler.

Att i ärende — — — — konfiskeras.

(Föreslagen lydelse:)

Att ej några — — — — femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — — — — konfiskeras.

Att, där underrätt — — — — konfiskeras.

Att, i vad — — — — femtio riksdaler.

Det skall — — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — — sexton skillingar.

Att ingen — — — — sexton skillingar.

Att läkares — — — — sexton skillingar.

Att handlingar — — — — sexton skillingar.

Att utdrag — — — — femtio riksdaler.

Att till försäkringsrådet — — — — trehundra riksdaler.

Att uppgifter — — — — femtio riksdaler.

Att för — — — — trehundra riksdaler.

Att de från — — — — femtio riksdaler.

Att ansökning — — — — femtio riksdaler.

Att i ärende — — — — konfiskeras.

Att av vattenfallsstyrelsen ingånget kontrakt rörande leverans av elektrisk energi jämte därtill hörande handlingar ej må utlämnas, förrän kontraktet upphört att gälla, därest ej, med hänsyn till de förhållanden,

(Nuvvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

under vilka ett utlämnande ifrågasättes, trygghet kan anses vara för handen, att detsamma ej kommer att missbrukas till skada för vattenfallsstyrelsens verksamhet eller den, som saken eljest rör; ägande vattenfallsstyrelsen, då undantag sålunda medges, att göra de förbehåll, som prövas erforderliga. Den, som obehörigen utlämnar handling eller i tryck offentliggör handling, som han vet vara obehörigen utlämnad, så ock den, som bryter mot förbehåll, varunder utlämnandet skett, straffes efter allmän lag, om gärningen är i den med straff belagd, men eljest med böter från och med trettiotre riksdaler sexton skillingar till och med trehundra trettiotre riksdaler sexton skillingar, och skriften konfiskeras.

Att sådant, som — — — —
huvudsaken.

I övrigt, och — — — — stad-
gat är.

Att sådant, som — — — —
huvudsaken.

I övrigt, och — — — — stad-
gat är.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 61.

Första kammarens protokoll den 12 juni.

Andra kammarens protokoll den 11 juni.

16) angående ändrad lydelse av § 31 regeringsformen.

§ 31.

Till borgmästaretjänst i stad äge där bosatta och i stadens allmänna angelägenheter röstberättigade män att föreslå tre behörige personer, då Konungen en av dem utnämne. På lika sätt förhåles med rådmans-

§ 31.

Till borgmästaretjänst i stad äge där bosatta och i stadens allmänna angelägenheter röstberättigade män och kvinnor föreslå tre behörige personer. Varje röstberättigad äger en röst. Bland de föreslagna utnämner

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

och magistratssekreteraresysslorna i Stockholm.

Konungen en till borgmästare. På samma sätt förhållas med rådmans- och magistratssekreteraresysslorna i Stockholm.

Närmare bestämmelser om val för upprättande av förslag till de tjänster, nu sagts, meddelas genom särskild, av Konungen och riksdagen samfällt stiftad lag.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 50 och memorial nr 62.
Första kammarens protokoll den 29 maj och den 11 juni.
Andra kammarens protokoll den 29 maj och den 11 juni.

17) angående ändrad lydelse av § 14 riksdagsordningen ävensom övergångsbestämmelse.

§ 14.

§ 14

1. Vart och ett av rikets län så ock Stockholms stad utgör en eller flera valkretsar.

Rikets indelning i valkretsar innehålles i vallagen.

2. Stad, som utgör del av län, skall, där stadens folkmängd vid början av tredje året inom en fyraårsperiod uppgår till eller överstiger tre tvåhundredratrettiondelar av rikets folkmängd, utgöra en valkrets i fråga om val, som avser tid efter periodens utgång; dock må stad, vars folkmängd utgör minst sex tvåhundredratrettiondelar av rikets folkmängd, kunna delas i valkretsar.

Inträffar vid början av tredje året inom en fyraårsperiod, att i stad, som utgör en valkrets, folkmängden ej längre uppgår till en nittiondel av rikets folkmängd, skall staden icke vidare bilda egen valkrets.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

3. Rikets indelning i valkretsar innehålles i vallagen.

Övergångsbestämmelse.

Skulle under den fyraårsperiod, för vilken valen till andra kammaren år 1920 förrättas, en sådan omreglering av rikets indelning i valkretsar antagas, varigenom antalet valkretsar väsentligt minskas, och därefter förordnande om nya val till andra kammaren meddelas, skall, utan hinder av vad i 15 § stadgas, Kungl. Maj:t, med iakttagande av att i varje valkrets en riksdagsman väljes för varje fullt tal, motsvarande en tvåhundredtrettiondel av rikets folkmängd enligt senast tillgängliga folkmängdsuppgifter, ävensom med tillämpande av vad i 15 § 2 och 3 mom. stadgas, fastställa det antal riksdagsmän, som varje valkrets må utse.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 63.

Första kammarens protokoll den 11 juni.

Andra kammarens protokoll den 16 juni.

Anmärkning. Av ovanstående förslag står det i punkt 16 upptagna i sådant förhållande till en annan i detsamma nämnd lagstiftningsfråga, att det först i samband med denna kan av riksdagen antagas.

I de särskilda punkterna föreligga olika förslag till ändrad lydelse av § 21 riksdagsordningen i punkterna 7 och 12, av § 38 riksdagsordningen i punkterna 2, 3 a, 3 b och 9, av § 2 4:o tryckfrihetsordningen i punkterna 2, 4, 5, 6, 14 och 15.

I händelse några av dessa förslag av riksdagen antagas genom beslut, som i skrivelser till Konungen samtidigt skola anmälas, kommer utskottet att i de förslag till dylika skrivelser, som det åligger utskottet att framlägga för kamrarnas godkännande, jämte upptagande av de antagna förslagen vart för sig, tillika till enhetlig lydelse sammanföra de ändringar, vilka avse en och samma paragraf.

I händelse några av merberörda förslag av riksdagen antagas genom beslut, som i skrivelser till Konungen skola anmälas först sedan andra av dessa förslag genom samstäm-

mande beslut av Konung och riksdag redan vunnit laga kraft, kommer utskottet att i vederbörande skrivelseförslag införa de ändringar, som genom sistnämnda beslut vidtagits i de paragrafer, vilka i skrivelseförslagen avses.

Stockholm den 19 januari 1921.

På konstitutionsutskottets vägnar:

VIKTOR LARSSON.

Reservation

av herr *Reuterskiöld*, som ansett, att utskottet bort föreslå riksdagen att för sin del, jämlikt RO § 64, besluta att uppskjuta avgörandet av det vilande grundlagsändringsförslaget nr 7 till lagtida riksdagen år 1923.
